

Harc a vörös mocsárrákkal: így lesz egy kedvelt díszállatból ellenség

Az idegenhonos, különösen az inváziós állat- és növényfajok egyre nagyobb problémát jelentenek világszerte. Magyarországon például 3 őshonos tízlábú rákfajra több mint 30 idegenhonos faj jut. A HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont munkatársai külföldi és hazai kutatókkal, egyetemi hallgatók közreműködésével vizsgálják a tízlábú rákfajok helyzetét és hatását a Kárpát-medencében, különös tekintettel a vörös mocsárrákra.

Közép-Európában, így Magyarországon sem találni már olyan élőhelyet, ahol ne fordulnának elő idegenhonos fajok. Ezzel a legnagyobb probléma, hogy a nem őshonos fajok számtalan változást okozhatnak, kezdve az őshonos fajok kiszorításával, egészen a mezőgazdasági, erdészeti, természet- és környezetvédelmi, valamint hal- és vízgazdálkodási károkig.

A tízlábú rákok közül napjainkra számos idegenhonos faj sikeresen megtelepedett és terjed hazánk vizeiben. Hazánkban csupán három őshonos faj fordul elő (a folyami rák, a kecskerák és a kövi rák). Mindhárom faj megmaradt állományai mára erőteljesen megfogyatkoztak, veszélyeztetettek és ezért törvényi védelem alatt állnak. A három őshonos tízlábú rákfaj mellett azonban több mint 30 idegenhonos faj előfordulását regisztrálták a kutatók Magyarország vizeiből – ezzel a számmal pedig sajnos a világ „élmezőnyébe” tartozunk.

A HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont (HUN-REN ÖK) munkatársai külföldi és hazai kutatókkal, egyetemi hallgatók közreműködésével vizsgálják a tízlábú rákfajok helyzetét a Kárpát-medencében, különös tekintettel a vörös mocsárrákra. A kutatások célja meghatározni a faj valós elterjedését, hatásait és kifejleszteni a meglévő állományokra a leghatékonyabb gyérítési módszereket.

A vörös mocsárrák főként a lassúfolyású és állóvizeket, mocsarokat kedveli, de nagyon jól érzi magát az időszakosan kiszáradó vízelvezető árkokban, csatornáknak is. Azaz nem csak a természetes élőhelyeken, de urbanizált környezetben is otthonosan mozog. A 2015 óta tartó kutatások igazolták a faj tömeges előfordulását számos fővárosi, a Duna hazai középső vízrendszeréhez tartozó befolyókban, mellékágakban. Emellett sikerült megtalálni Demjén, Gyula, Miskolctapolca, valamint 2024 őszén a Péti-Séd vízrendszerében, valamint a Balatonban, majd 2024 telén a Velencei-tóban és egy befolyójában. A faj territoriális és agresszív. Nemcsak az őshonos, hanem más idegenhonos rákfajok táplálék-konkurrens, valamint kisebb testű állatfajok – szitakötők, rákok, halak, kétélűek – egyedeinek elfogyasztásával közvetlenül károsítja a meghódított élőhelyek eredeti élővilágát. A hínárnövényzet elfogyasztásával pedig algavirágzásokot okoz, hozzájárulva a vízminőség gyors romlásához, mondták a kutatók.

A HUN-REN kutatóinak sikerült igazolniuk, hogy a vörös mocsárrák Budapesten és térségében található állományai aktívan terjesztik a rákpestist. Azonban nemcsak ezzel, hanem az általa hordozott egyéb kórokozókval is megtizedeli – az őshonos tízlábú rákfajok mellett – mind a hal-, mind a kétélű állományokat is. A legújabb kutatási eredmények alapján pedig halakra és kétélűekre veszélyes patogéneket is sikerült kimutatni vörös mocsárrák egyedekben. Mivel kiváló aljzatfűrő, ezért az árvízvédelmi töltések, dísztavak szigeteléseit, a zárt felszíni és felszín alatti csatornahálózatokat, egyéb közműveket is képes gyengíteni, ezzel nagy gazdasági károkat tud okozni.

„A vörös mocsárrák ahová beteszi az ollóit, ott nem kíméli sem a természeti, sem az épített környezetet, emiatt a hazai állományok visszaszorítása, kezelése több ágazat

összefogásával lehetséges” – fogalmaztak a kutatók.

A hazai és a nemzetközi példák is azt mutatják, hogy a vörös mocsárrák további terjedésének elkerülése érdekében a lakosságnak, és elsősorban a hobbiállattartóknak van a legjelentősebb szerepe és felelőssége. Ezt igazolják azok a HUN-REN ökológusainak legújabb vizsgálatai, mellyel kimutatták, hogy a faj genetikai diverzitása Európán belül, hazánkban a legnagyobb. Vagyis szinte minden egyes populációnak az eredete eltér.

“A vörös mocsárrák által okozott problémák kiváló példái, hogy semmilyen akváriumi növény- és állatfajt ne helyezünk ki se természetes vizeinkbe, se saját tulajdonunkba lévő halastavunkba, illetve kerti tavunkba” – hangsúlyozták a HUN-REN ÖK kutatói.

Sajtókapcsolat:

- Torda Júlia, kommunikációs vezető
- kommunikacio@hun-ren.hu

Eredeti tartalom: HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/18249/harc-a-voros-mocsarrakkal-igy-lesz-egy-kedvelt-diszallatbol-ellenseg/>